

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԻՑ ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ծանոթագրություն 1. Կորպորատիվ տեղեկատվություն

«Նաիրի Ինջուրանս» Ապահովագրական ՍՊԸ-ն (այսուհետ ընկերություն) Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցվել է որպես սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն 1996թ.-ին: Ընկերությունը տրամադրում է ոչ կյանքի ապահովագրությունների լայն ընտրանի և գործում է Հայաստանի Հանրապետության մայրաքաղաք Երևանում գտնվող գրասենյակում՝ Վ. Սարգսյան 10/110 հասցեում:

Ընկերության բաժնեմասերի 60%-ը պատկանում է Լևոն Քոչարյանին (ՀՀ, ք. Երևան, Ձորափի փողոց 72ա), 40%-ը՝ Վահագն Խաչատրյանին (ՀՀ, ք. Երևան, Մանթաշյան փողոց, շ 51, բն.38):

Ընկերության կորպորատիվ կառավարման գործընթացը ավարտվել է, ընկերությունում ներդրված են կորպորատիվ կառավարման սկզբունքները: 31.12.2015թ -ի դրությամբ ընկերությունն ունի 4 անդամից բաղկացած խորհուրդ: Ընկերության կողմից հստակ տարանջատված են ընկերության խորհրդի, գործադիր մարմնի գործառույթները, իրավունքներն ու պարտականությունները: Ընկերությունում ձևավորված է ներքին աուդիտի ստորաբաժանում:

Ընկերությունն ՀՀ տարածքում ունի 1 մասնաճյուղ: 31.12.2015թ դրությամբ ընկերությունն ունի 424 ապահովագրական գործակալ և 169 աշխատակից:

Ծանոթագրություն 2. Պատրաստման հիմունքներ

Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են ֆինանսական հաշվետվությունների Միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան:

Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա՝ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող, իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար՝ բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են պատմական արժեքով:

Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Կազմակերպության գործառնական արժույթն է հանդիսանում ՀՀ դրամը (դրամ), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է Կազմակերպության գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը:

Դրամը հանդիսանում է նաև սույն ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը: Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ-ի պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունը կատարել է մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և համապատասխան ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում՝ որում վերանայվել են և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Վերադասակարգում և վերաներկայացում

Անհրաժեշտության դեպքում համադրելի թվերը ճշգրտվել են՝ ընթացիկ տարում ներկայացման փոփոխությունների հետ համադրելիությունն ապահովելու նպատակով:

Գործունեության անընդհատությունը

Մույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են՝ հիմնվելով գործունեության անընդհատության սկզբունքի վրա, որը ենթադրում է ակտիվների իրացում և պարտավորությունների մարում սովորական գործունեության ընթացքում:

Ծանոթագրություն 3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության

Ապահովագրության պայմանագրեր

Ապահովագրության Պայմանագիրը պայմանագիր է, ըստ որի՝ կողմերից մեկը (ապահովագրողը) պայմանագրի մյուս կողմից (ապահովադիրից) իր վրա է վերցնում նշանակալի ապահովագրական ռիսկ՝ համաձայնվելով հատուցել ապահովադիրին, եթե սահմանված անորոշ ապագա դեպքը (ապահովագրական պատահար) բացասաբար ազդի ապահովադիրի վրա:

Պայմանագիրը, որը բավարարում է ապահովագրության պայմանագրի սահմանմանը, մնում է որպես ապահովագրության պայմանագիր մինչ իր ժամկետի վերջը, նույնիսկ եթե ապահովագրության ռիսկը զգալիորեն կրճատվում է այդ ժամանակաշրջանի համար, մինչև բոլոր իրավունքները և պարտականությունները մարվում են, կամ դրանց գործողության ժամկետը լրանում է:

Ճանաչում և չափում

Համախառն ապահովագրավճարներ

Համախառն ապահովագրավճարներն ընդգրկում են պայմանագրով նախատեսված ամբողջ ժամանակաշրջանի համար ընդհանուր ստացվելիք ապահովագրավճարները և ճանաչվում են պոլիսի ուժի մեջ մտնելու օրվանից:

Համախառն ապահովագրավճարները ընդգրկում են միջնորդներին վճարվելիք միջնորդավճարները, և չեն ներառում ապահովագրավճարների գծով հարկերը և այլ պարտադիր վճարները:

Չվաստակաժ ապահովագրավճարների պահուստ

Չվաստակաժ ապահովագրավճարները տարվա ընթացքում գրանցված ապահովագրավճարների այն մասն են, որոնք վերաբերում են հաշվեկշռի ամսաթվից հետո ռիսկային ժամանակաշրջաններին: Հետագա ժամանակաշրջաններին վերագրվող համամասնությունը հետաձգվում է, որպես չվաստակաժ ապահովագրավճարների պահուստ:

Վերաապահովագրողներին փոխանցված ապահովագրավճարներ

Վերաապահովագրողներին փոխանցված ապահովագրավճարները ընդգրկում են պայմանագրով նախատեսված ծածկույթի ամբողջ ժամանակաշրջանի համար ընդհանուր վճարվելիք ապահովագրավճարները և ճանաչվում են պոլիսի ուժի մեջ մտնելու օրվանից:

Չվաստակաժ վերաապահովագրավճարները տարվա ընթացքում գրանցված վերաապահովագրավճարների այն մասն են, որոնք վերաբերվում են հաշվեկշռի ամսաթվից հետո ռիսկային ժամանակաշրջաններին: Հետագա ժամանակաշրջաններին վերագրվող համամասնությունը հետաձգվում է՝ որպես չվաստակաժ ապահովագրավճարների համախառն պահուստում վերաապահովագրողների մասի փոփոխություն:

Համախառն հատուցումներ

Համախառն հատուցումները թաղկացած են ապահովադիրներին վճարված հատուցումներից, ապահովագրության պայմանագրերից բխող պարտավորությունների գնահատականների փոփոխություններից, կարգավորման ներքին և արտաքին ծախսերից: Հատուցումները ճանաչվում են դրանց ներկայացման պահին:

Համախառն հատուցումներում վերաապահովագրողների մասը

Հատուցումներում վերաապահովագրողների մասը ճանաչվում են այն ժամանակ, երբ դրանց գծով համախառն ապահովագրական հատուցումը ճանաչվում է համապատասխան պայմանագրի պայմանների համաձայն:

Վերաապահովագրության միջնորդավճարներից եկամուտ

Մտացված կամ ստացվելիք վերաապահովագրության միջնորդավճարները, որոնք չեն պահանջում Ընկերությունից հավելյալ ծառայությունների մատուցում, Ընկերության կողմից ճանաչվում են որպես եկամուտ համապատասխան պոլիսների ուժի մեջ մտնելու կամ վերակնքման պահին: Այնուամենայնիվ, եթե հավանական է, որ Ընկերությունից կպահանջվի հետագա ծառայությունների մատուցում, ապա միջնորդավճարը, կամ դրա մի

մասը, հետաձգվում է և ճանաչվում որպես եկամուտ այն ժամանակաշրջանի համար, որի ընթացքում մատուցվում են ծառայությունները:

Ձեռքբերման ծախսեր

Ընդհանուր ապահովագրության պայմանագրերի ձեռքբերման ծախսերը ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանի համար, երբ դրանք տեղի են ունեցել: Ձեռքբերման ծախսերն ընդգրկում են ուղղակի ծախսեր, ինչպիսիք են օրինակ միջնորդավճարները և բժշկական վճարները: Ձեռքբերման ծախսերի մի մասը հետաձգվում է հետագա հաշվապահական ժամանակաշրջանների համար այդ հետագա ժամանակաշրջաններ հետաձգված ապահովագրավճարներին համապատասխանելու համար: Ձեռքբերման ծախսերի հետաձգումը հաշվարկվում է՝ յուրաքանչյուր պայմանագրի գծով ձեռքբերման ծախսի վրա կիրառելով չվաստակած ապահովագրավճարների և գրանցված ապահովագրավճարների հարաբերակցությունը:

Ապահովագրական պարտավորություններ

Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորությունները ճանաչվում են այն ժամանակ, երբ պայմանագրերը ուժի մեջ են մտնում: Այս պարտավորությունները հայտնի են որպես չկարգավորված պահանջների պահուստ, որը հիմնված է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տեղի ունեցած, բայց դեռևս չվճարված պահանջների գծով գնահատված վերջնական ծախսումների վրա, անկախ նրանից ներկայացված են, թե՛ ոչ, ինչպես նաև համապատասխան պահանջների գծով կարգավորման ծախսերի վրա, հանած ակնկալվող սուբրոգացիոն և այլ վերականգնումները: Որոշ պահանջների ծանուցման կամ կարգավորման առումով կարող են լինեն հետաձգումներ, հետևաբար այս պահանջների վերջնական արժեքը չի կարող հստակորեն որոշվել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Պարտավորությունը հաշվարկվում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ օգտագործելով ստանդարտ ակտուարական պահանջների կանխատեսման մեթոդները, որոնք հիմնվում են էմպիրիկ տվյալների և ընթացիկ ենթադրությունների վրա, որոնք կարող են ներառել լաստակական շեղման մարժա: Պարտավորությունը չի գեղջվում փողի ժամանակային արժեքով: Պարտավորություններն ապահովվում են, երբ պայմանագրային պարտավորությունները կատարվում են կամ երբ այն դադարում է:

Չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստը իրենից ներկայացնում է ապահովագրավճարների այն մասը, որը ակնկալվում է ստացվել հետագա ժամանակաշրջանների ընթացքում:

Մովորաբար պահուստը նվազեցվում է պայմանագրի ժամկետի ընթացքում և ճանաչվում է որպես վաստակած ապահովագրավճարի եկամուտ: Ընկերությունը յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտին գնահատում է, թե արդյոք իր կողմից ճանաչված ապահովագրության պարտավորությունները համարժեք են՝ օգտագործելով իր ապահովագրության պայմանագրերի ներքո ապագա դրամական միջոցների հոսքերի ընթացիկ գնահատումները: Եթե այդ գնահատումը ցույց է տալիս, որ իր ապահովագրական պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը (հանած դրանց հետ կապված՝ ձեռքբերման հետաձգված ծախսումները) համարժեք չեն գնահատված՝ ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հետ համեմատած, ապա ամբողջ պակասորդը պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում:

Ապահովագրության գծով դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքեր

Ապահովագրության գծով դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերը հաշվառումը նույնն է, ինչ ֆինանսական գործիքներինը:

Վերաապահովագրություն

Ընկերությունը ստանձնած ռիսկերի գծով վնասները ծածկելու նպատակով վերաապահովագրում է իր կողմից ապահովագրած ռիսկերը:

Վերաապահովագրական պայմանագրերից ծագող ակտիվները, պարտավորությունները, եկամուտները և ծախսերը չեն հաշվանցվում համապատասխան ապահովագրության պայմանագրերից ծագած ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների և ծախսերի դիմաց:

Վերաապահովագրական պայմանագրերով սահմանված գումարները հաշվառվում են ապահովագրական պայմանագրերի հաշվառման սկզբունքներին համապատասխան: Վերաապահովագրավճարի գծով ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակաշրջանում, երբ փոխանցվում է վերաապահովագրված ռիսկը: Փոխանցված վերաապահովագրավճարների չծախսագրված մասը ներառվում է վերաապահովագրական ակտիվներում:

Վերաապահովագրության գծով ակտիվը արժեզրկված է այն դեպքում, երբ առկա է անկողմնակա վկայություն, որ Ընկերությունը կարող է չստանալ պայմանագրի պայմաններով իրեն հասանելի բոլոր գումարները՝ որպես վերաապահովագրական ակտիվի սկզբնապես ճանաչումից հետո տեղի ունեցած դեպքի արդյունք:

Եթե վերաապահովագրության գծով ակտիվը արժեզրկված է, ապա Ընկերությունը նվազեցնում է դրա հաշվեկշռային արժեքը և արժեզրկումից կորուստը ճանաչում է շահույթում կամ վնասում:

Վերաապահովագրության գծով ակտիվները և պարտավորությունները ապահովվում են, երբ պայմանագրային իրավունքները կատարվում են, կամ, երբ պայմանագիրը փոխանցվում է այլ կողմի:

Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Կազմակերպություն, և ստացված եկամուտը հնարավոր է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Կազմակերպությունից, և ծախսը հնարավոր է արժանահավատորեն չափել:

Ներդրումային եկամուտ

Ներդրումային եկամուտը լիարժեք է տոկոսային եկամուտից, պարտքային արժեթղթերի և այլ վարկերի և դեբիտորական պարտքերի ամորտիզացված արժեքի փոփոխություններից:

Տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում հաշվեգրմանը զուգահեռ և հաշվարկվում է՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Միջնորդավճարներից և այլ նմանատիպ վճարներից եկամուտներ ու ծախսեր

Միջնորդավճարները, վարձավճարները և այլ եկամտային ու ծախսային հոդվածները հիմնականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով, ծառայությունների մատուցման ընթացքում:

Աշխատակիցներին հատուցումներ

Աշխատակիցներին հատուցումները ներառում են մասնավորապես աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումները, ինչպիսիք են աշխատավարձը, սոցիալական ապահովության մասնավորումը, հիվանդության հետ կապված վճարովի արձակուրդները, տարեկան արձակուրդները, ինչպես նաև ազատման նպաստները:

Աշխատակիցների հատուցումները ճանաչվում են ծախս այն ժամանակաշրջանում, երբ աշխատակիցները մատուցում են իրենց ծառայությունը Ընկերությանը:

Ընկերությունը կարող է փոխհատուցել աշխատակիցների բացակայությունները տարբեր պատճառներով, ինչպիսիք են արձակուրդը, անաշխատունակությունը, հիվանդությունը, ծննդաբերությունը:

Ընկերությունը չափում է կուտակվող փոխհատուցելի բացակայությունների գծով սկնկավոր ծախսումները որպես լրացուցիչ գումար, որը Ընկերությունը սկսելով է վճարել որպես հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ կուտակված չօգտագործված իրավունքների արդյունք:

Փոխարժեքային տարբերությունների ճանաչում

Արտարժույթով գործարքները տեղի ունենալու պահին գրանցվում են ֆունկցիոնալ արժույթով՝ արտարժույթի գումարի նկատմամբ կիրառելով ֆունկցիոնալ արժույթի և արտարժույթի միջև գործառնության ամսաթվի դրությամբ սփոթ փոխանակման փոխարժեքը:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին արտարժույթով դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են՝ կիրառելով փակման փոխարժեքը, իսկ ոչ դրամային հոդվածները ներկայացվում են գործառնության ամսաթվի փոխանակման փոխարժեքով:

Փոխարժեքային տարբերությունները, որոնք առաջանում են դրամային հոդվածների մարման արդյունքում, կամ երբ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են մի փոխարժեքով, որը տարբերվում է սովյալ հաշվետու ժամանակաշրջանում դրանց սկզբնապես ճանաչման կամ նախորդ ֆինանսական հաշվետվություններում վերահաշվարկման փոխարժեքից, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում այն ժամանակաշրջանում, որում դրանք առաջացել են:

Ստորև ներկայացվում են ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում Կազմակերպության կողմից օգտագործված տարեվերջյան փոխարժեքները.

	<i>31 Դեկտեմբեր 2015թ.</i>	<i>31 Դեկտեմբեր 2014թ.</i>
ՀՀ դրամ/ 1ԱՄՆ դոլար	483.75	474.97
ՀՀ դրամ/ 1 Եվրո	528.69	577.47

Հարկում

Հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, որի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտներից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարվելիք հարկերի ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության պարտավորությունների մեթոդի համաձայն: Հետաձգված հարկերը հաշվի են առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ հետաձգված շահութահարկը առաջացել է գույքի կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններում ակտիվների կամ պարտավորությունների նախնական ճանաչման ժամանակ և ազդեցություն չունի հաշվապահական կամ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվը ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

ՀՀ-ում գործում են նաև բազմաթիվ այլ գործառնական հարկեր, որոնք հաշվարկվում են ելնելով Կազմակերպության գործունեությունից: Այս հարկերը ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են «այլ ծախսեր» հոդվածում: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթ/վնասում:

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների միավորը, որը համապատասխանում է ակտիվի ճանաչման չափանիշներին, սկզբնապես չափվում է իր սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով): Հիմնական միջոցների միավորի սկզբնական արժեքն ընդգրկում է նրա գնման գինը, հարկերը, ներկրման տուրքերը, պարտադիր այլ վճարները, որոնք համապատասխան մարմնի կողմից ենթակա չեն Կազմակերպությանը ետ վերադարձման:

Հիմնական միջոցները ներկայացվում են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ՝ հաշվի առնելով արժեզրկումից կուտակված կորուստը: Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են

<i>Շենք-շինություններ</i>	<i>20 տարի</i>
<i>Տնտեսական գույք</i>	<i>5 տարի</i>
<i>Հաշվողական և համակարգչային սարքավորումներ</i>	<i>1 տարի</i>
<i>Տրանսպորտային միջոցներ</i>	<i>5 տարի</i>
<i>Այլ հիմնական միջոցներ</i>	<i>5 տարի</i>
<i>Սինչև հիսուն հազար դրամ արժողությամբ հիմնական միջոցներ</i>	<i>1 տարի</i>

Հիմնական միջոցների ընթացիկ վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Այն ծախսումները, որոնք բարձրացնում են հիմնական միջոցի միավորի շահագործման արդյունավետությունը սկզբնապես գնահատված նորմատիվային ցուցանիշների համեմատ, ճանաչվում են որպես կապիտալ բնույթի ծախսումներ և ավելացվում են ակտիվի սկզբնական արժեքին: Նշված ծախսումներն ամորտիզացվում են՝ կիրառելով գծային մեթոդը՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում, եթե դրանք չեն գերազանցում տվյալ տարվա (հիմնական միջոցի տվյալ միավորի արժեքին նշված ծախսումները ավելացնելու տարվա) հունվարի 1-ի դրությամբ հիմնական միջոցի մնացորդային արժեքը, հակառակ դեպքում ամորտիզացվում են օգտակար ծառայության ամբողջ ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի դուրսգրումից կամ իրացումից առաջացած արդյունքը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է որպես եկամուտ կամ ծախս:

Հիմնական միջոցների իրական (շուկայական) արժեքի էական տատանման դեպքում դրանք վերագնահատվում են: Վերագնահատման արդյունքները արտացոլվում են ՀՀՍՍ 16-ով սահմանված կարգով:

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ընկերության կողմից ձեռք բերվող ոչ նյութական ակտիվները ճանաչվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Ոչ նյութական ակտիվների մաշվածությունը հաշվարկվում է՝ կիրառելով գծային մեթոդը ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Ոչ նյութական ակտիվների մաշվածության ժամկետը որոշում է Ընկերությունը՝ ելնելով դրանց հնարավոր օգտագործման ժամկետներից:

Օգտակար ծառայության անորոշ ժամկետ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները չեն անորոշագրվում, բայց տարին մեկ անգամ ստուգվում են արժեզրկման համար անհատական կամ դրամային միջոցներ ստեղծող միավորի մակարդակով: Օգտակար ծառայության անորոշ ժամկետ ունեցող ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետը վերանայվում է յուրաքանչյուր տարի՝ պարզելու համար, թե արդյոք ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետը դեռևս անորոշ է գնահատվում:

Ֆինանսական գործիքներ

Ընկերության ֆինանսական գործիքները ներառում են դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները, ապահովագրության գծով դեբիտորական պարտքերը, այլ դեբիտորական պարտքերը, տրամադրված փոխառությունները, ներդրումները, ապահովագրության գծով և այլ կրեդիտորական պարտքերը, այլ պարտավորությունները:

Ֆինանսական ակտիվների ճանաչում, չափում

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը ճանաչվում է ֆինանսական հաշվետվություններում միայն այն դեպքում, երբ Ընկերությունը դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվները ապահովվում են այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը կամ Ընկերությունը փոխանցում է ֆինանսական ակտիվը այլ անձանց:

Ֆինանսական ակտիվները ճանաչվում են սկզբնական արժեքով, բացառությամբ շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների, որոնք ճանաչվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է գործող շուկայի գնանշումների հիման վրա:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում Ընկերությունը պետք է գնահատի, թե արդյոք առկա է որևէ անկողմնակալ վկայություն, որ ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկված է: Եթե գոյություն ունի անկողմնակալ վկայություն, որ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող փոխառությունների և դեբիտորական պարտքերի կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների գծով առկա է արժեզրկումից կորուստ, ապա կորստի գումարը չափվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և գնահատված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի միջև տարբերություն՝ գեղչված ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով:

Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից կորստի գումարը չափվում է որպես ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և համանման ֆինանսական ակտիվի համար ընթացիկ շուկայական հատույցադրույքով գեղչված ապագա գնահատված դրամական հոսքերի ներկա արժեքի միջև տարբերություն:

Հաշվեկշռային ամսաթվի դրությամբ Կազմակերպությունը գնահատում է ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի արժեզրկման աստիճանը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է շահույթ/վնասում:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները չափվում են ամորտիզացվող արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք առաջանում են, երբ Կազմակերպությունը անմիջապես միջոցներ է տրամադրում պարտապանին՝ առանց դեբիտորական պարտքը վաճառելու մտադրության:

Հետագայում վարկի և դեբիտորական պարտքի հաշվեկշռային արժեքը որոշվում է օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Տրամադրված վարկերը և դեբիտորական պարտքերը, որոնք չունեն մարման հաստատուն ժամկետներ, հաշվառվում են ակնկալվող մարման ժամկետի վրա հիմնված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով: Տրված վարկերի և դեբիտորական պարտքերի գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկման կորուստների պահուստներով:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Ընկերության կողմից դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ են համարվում կանխիկ դրամական միջոցները և ՀՀ ռեզիդենտ բանկերում ներդրված դրամական միջոցները:

Այլ ֆինանսական պարտավորություններ

Այլ ֆինանսական պարտավորությունները Ընկերության կողմից վճարման ենթակա գումարներն են, որոնք առաջանում են կրեդիտորներից ապրանքներ, ծառայություններ ձեռք բերելու հետևանքով:

Պարտավորությունը ճանաչվում է ֆինանսական հաշվետվություններում միայն այն դեպքում, երբ Ընկերությունը դառնում է գործարքի պայմանագրային կողմ: Կրեդիտորական պարտքը սկզբնապես ճանաչվում է սկզբնական /հաշվում նշված/ արժեքով:

Կազմակերպությունը պետք է իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունից հեռացնի ֆինանսական պարտավորությունը այն դեպքում, երբ այն մարվում է, այսինքն՝ երբ պայմանագրում նշված պարտականությունը կատարվում է կամ չեղյալ է համարվում կամ ուժը կորցնում է:

Մարված կամ այլ կողմի փոխանցված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և վճարված հատուցման միջև տարբերությունը պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում:

Վարկեր և Փոխառություններ

Վարկերը և փոխառությունները, որոնք ներառում են այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պարտավորությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված գուտ մուտքերի իրական արժեքով՝ հանած անմիջապես վերագրելի գործառնական ծախսերը: Սկզբնական գնահատումից հետո փոխառություններն հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքերի մասին հաշվետվությունում այն ժամանակ, երբ ապահանջվում են պարտավորությունները, ինչպես նաև ամորտիզացիոն ընթացակարգի միջոցով:

Վարձակալություն

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Պահուստներ

Պահուստը անորոշ ժամկետով կամ գումարով պարտավորություն է, այն պետք է ճանաչվի, երբ՝ Ընկերությունն ունի ներկա պարտականություն որպես անցյալ դեպքերի արդյունք և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Շահաբաժիններ

Շահաբաժինները ճանաչվում են որպես պարտավորություն և հաշվեկշռային ամսաթվի դրությամբ նվազեցվում են կապիտալից միայն այն դեպքում, եթե դրանք հայտարարվել են մինչև հաշվեկշռային ամսաթիվը կամ այդ ամսաթվին: Շահաբաժինները բացահայտվում են, երբ դրանք առաջարկվում են մինչև հաշվեկշռային ամսաթիվը, կամ առաջարկվում կամ հայտարարվում են հաշվեկշռային ամսաթվից հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատումը հրապարակման համար:

Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը հաշվանցվում են և գուտ գումարը արտացոլվում է հաշվեկշռում, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարների հաշվանցման օրենսդրորեն հաստատված իրավունք, և առկա է գուտ գումարների հիման վրա հաշվանցման կամ ակտիվի իրացման ու միաժամանակ պարտավորության մարման մտադրություն:

Փոփոխություններ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում

Ընկերությունը փոփոխում է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը միայն այն դեպքում, եթե փոփոխություն է կատարվել հաշվապահական հաշվառումը կարգավորող օրենսդրության մեջ. կամ հանգեցնում է ֆինանսական հաշվետվություններում Ընկերության ֆինանսական վիճակի, ֆինանսական արդյունքների և դրամական միջոցների հոսքերի վրա գործառնությունների, այլ դեպքերի և իրադարձությունների ազդեցության վերաբերյալ առավել արժանահավատ և տեղին տեղեկատվության ներկայացմանը:

Ծանոթագրություն 4. Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՍՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Ընկերության ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և

ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնված պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վատահեղի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տառաջանալ կատարված գնահատումներից:

Գնահատումները և համապատասխան ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում՝ որում վերանայվել են և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորություններ

Ապահովագրության պայմանագրերի համար գնահատումները պետք է կատարվեն ինչպես հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ ներկայացված ակնկալվող պահանջների վերջնական արժեքի համար, այնպես էլ այն ակնկալվող պահանջների արժեքի համար, որոնք տեղի են ունեցել, սակայն դեռևս չեն ներկայացվել հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ (ՏՉՊՊ): Պահանջների վերջնական արժեքը հստակորեն որոշելու համար կարող է զգալի ժամանակ պահանջվել և որոշ պայմանագրերի դեպքում, տեղի ունեցած, սակայն չներկայացված պահանջները կազմում են հաշվեկշռի պարտավորությունների մեծ մասը:

Այս գնահատումների հիմքում ընկած հիմնական ենթադրությունը կայանում է նրանում, որ Ընկերության անցյալ պահանջները կարող են օգտագործվել պահանջների հետագա զարգացումը և, հետևաբար նաև, պահանջների վերջնական արժեքը կանխատեսելու համար: Որպես այդպիսին, այս մեթոդներն արտացոլում են վճարված և տեղի ունեցած վնասները, յուրաքանչյուր պահանջի գծով միջին ծախսերը, նախորդ տարիներում հետազոտված պահանջների քանակը և ակնկալվող վնասաբերության ցուցանիշները:

Պահանջների պատմական զարգացումը հիմնականում վերլուծվում է տվյալ տարվա համար, սակայն կարող է նաև վերլուծվել աշխարհագրական տարածքից ելնելով, ինչպես նաև ըստ նշանակալի ապահովագրական դասերի: Հիմնական դժվարությունը կայանում է նրանում, որ Հայաստանի ապահովագրական շուկան համեմատաբար նոր է և անկայուն, այդուամենայնիվ, գրեթե անհնար է կատարել ապագա գնահատումներ՝ հիմնվելով պատմական տվյալների վրա:

Ընկերությունը գնահատում է ներկայացված պահանջները «դեպք-առ-դեպք» մեթոդով, բացառությամբ ապահովագրության այն դասերի, որտեղ պահանջների՝ հաշվետու ամսվա և դրան նախորդող տասնմեկ ամիսների միջին ամսական քանակը հիսուն և ավելի է, և պահանջների հատուցումների չափերն այդ ամիսների ընթացքում էականորեն չեն տատանվել: Նման դասերի համար օգտագործվում է «միավոր պահանջի հատուցման միջին չափի» գնահատում: ՏՉՊՊ-ն գնահատվում է՝ օգտագործելով վիճակագրական մեթոդներ, որոնք հիմնվում են անցյալ տարիների պատմական տվյալների վրա:

Դեբիտորական պարտքերի գծով արժեզրկումից պահուստներ

Ընկերությունը գնահատում է խնդրահարույց դեբիտորական պարտքերը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք անհրաժեշտ է արժեզրկման պահուստ ձևավորել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբերվել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի դեբիտորական պարտքերի համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Ընկերությունը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի և արդյունաբերության ռիսկում և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թերությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների:

Ծանոթագրություն 5. Ապահովագրավճարներ

(Հազար ՀՀ դրամ)

	Համախառն ապահովագրավճարներ		Վերաապահովագրողներին փոխանցված ապահովագրավճարներ	
	2015թ.	2014թ.	2015թ.	2014թ.
Գծբախտ պատահարներից ապահովագրություն	53,092	43,820	(74)	-
Առողջության ապահովագրություն	1,112,748	1,329,756	-	-
Ցամաքային տրանսպորտի ապահովագրություն	329,468	348,753	(77,994)	(84,450)
Փոխադրվող գույքի (բեռների) ապահովագրություն	142,628	168,434	(94,066)	(80,882)
Գույքին հասցված այլ վնասներից ապահովագրություն	230,330	210,475	(148,710)	(167,434)
Ավտո պատասխանատվություն	10,122	4,128	(1,187)	(773)
Ընդհանուր պատասխանատվության ապահովագրություն	90,483	52,102	(15,146)	(20,947)
Երաշխիքի ապահովագրություն	8,884	6,692	(8,127)	(6,481)
Աջակցության ապահովագրություն	39,147	38,478	-	-
Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր պահովագրություն	2,871,422	2,436,329	-	-
	4,888,324	4,638,967	(345,304)	(360,967)

Ծանոթագրություն 6. Չվաստակաճ ապահովագրավճարի պահուստի փոփոխություն

(Հազար ՀՀ դրամ)

	Փոփոխություն չվաստակաճ ապահովագրավճարների պահուստում		Փոփոխություն չվաստակաճ ապահովագրավճարների պահուստում վերաապահովագրողի մասնաբաժնում	
	2015թ.	2014թ.	2015թ.	2014թ.
Գծբախտ պատահարներից ապահովագրություն	(5,948)	(130)	71	-
Առողջության ապահովագրություն	(106,406)	585,178	-	-
Ցամաքային տրանսպորտի ապահովագրություն	2,370	6,818	(1,457)	(8,037)
Փոխադրվող գույքի (բեռների) ապահովագրություն	3,941	(2,185)	2,204	177
Գույքին հասցված այլ վնասներից ապահովագրություն	(20,781)	(3,861)	6,419	(8,732)
Ավտո պատասխանատվություն	(3,771)	(208)	168	(9)
Ընդհանուր պատասխանատվության ապահովագրություն	(38,712)	(10,468)	(14,333)	12,342
Ֆինանսական վնասների ապահովագրություն	(1,824)	(106)	1,586	49
Աջակցության ապահովագրություն	306	(1,373)	-	-
Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր պահովագրություն	(316,976)	(138,599)	-	-
	(487,801)	435,066	(5,342)	(4,210)

Ծանոթագրություն 7. Եկամուտներ միջնորդավճարներից

(Հազար ՀՀ դրամ)

	2015թ.	2014թ.
Գծբախտ պատահարներից ապահովագրություն	30	-
Ցամաքային տրանսպորտի ապահովագրություն	-	3,169
Փոխադրվող գույքի (բեռների) ապահովագրություն	23,208	6,026
Գույքին հասցված այլ վնասներից ապահովագրություն	23,798	17,638
Ավտո պատասխանատվություն	149	226
Ընդհանուր պատասխանատվության ապահովագրություն	4,009	4,303
Ֆինանսական վնասների ապահովագրություն	1,219	972
	52,413	32,334

Ծանոթագրություն 8. Եկամուտներ ներդրումներից

(Հազար ՀՀ դրամ)

	2015թ.	2014թ.
Ռեզիդենտ բանկերի ավանդներից, ռեպո համաձայնագրերից տոկոսային եկամուտ	306,408	282,884
ՀՀ ոչ պետական պարտատոմսերից տոկոսային եկամուտ	35	869
Տրամադրված փոխառություններից տոկոսային եկամուտ	24,660	22,987
Այլ ներդրումներից եկամուտ	280	455
	331,383	307,195

Ծանոթագրություն 9. Այլ գործառնական եկամուտ

(Հազար ՀՀ դրամ)

	2015թ.	2014թ.
Գաղարեցման հետևանքով ստացվելիք վերաապահովագրավճարներ	7,671	4,888
Այլ գործառնական եկամուտ	4,643	4,591
	12,314	9,479

Ծանոթագրություն 10. Հատուցումներ

(Հազար ՀՀ դրամ)

	Համախառն հատուցումներ		Վերաապահովագրողներից ստացված հատուցումներ	
	2015թ.	2014թ.	2015թ.	2014թ.
Դժբախտ պատահարներից ապահովագրություն	(4,000)	-	-	-
Առողջության ապահովագրություն	(511,771)	(1,212,822)	-	-
Ցամաքային տրանսպորտի ապահովագրություն	(164,686)	(167,531)	71,751	58,147
Փոխադրվող գույքի (բեռների) ապահովագրություն	(2,189)	(551,437)	154	530,846
Գույքին հասցված այլ վնասներից ապահովագրություն	(132,642)	(3,590)	113,861	349
Ավտո պատասխանատվություն	(91)	-	-	-
Ընդհանուր պատասխանատվության ապահովագրություն	-	(23,338)	-	15,279
Ֆինանսական վնասների ապահովագրություն	(32,780)	-	40,668	-
Աջակցության ապահովագրություն	(1,822)	(1,732)	-	-
Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն	(1,033,097)	(1,201,793)	-	-
	(1,883,078)	(3,162,243)	226,434	604,621

Ծանոթագրություն 11. Համախառն փոփոխություններ տեխնիկական պահուստներում

(Հազար ՀՀ դրամ)

	Համախառն փոփոխություններ տեխնիկական պահուստներում		Համախառն փոփոխություններ՝ տեխնիկական պահուստներում վերաապահովագրողի մասնաբաժնում	
	2015թ.	2014թ.	2015թ.	2014թ.
Դժբախտ պատահարներից ապահովագրություն	(9,606)	(25,346)	-	-
Առողջության ապահովագրություն	108,050	82,566	-	-
Ցամաքային տրանսպորտի ապահովագրություն	(5,777)	6,625	(2,282)	(9,372)
Փոխադրվող գույքի (բեռների) ապահովագրություն	25,644	1,175	200	(23,617)
Գույքին հասցված այլ վնասներից ապահովագրություն	1,681	21,605	-	(756)
Ավտո պատասխանատվություն	(6)	-	-	-
Ընդհանուր պատասխանատվության	6,666	13,790	(2,218)	(15,279)

ապահովագրություն				
Ֆինանսական վնասների ապահովագրություն	34,235	(36,221)	(34,497)	34,496
Աջակցության ապահովագրություն	(2,110)	(4,443)	-	-
Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր պահովագրություն	6,994	102,881	-	-
	165,771	162,632	(38,797)	(14,528)

Ծանոթագրություն 12. Չեռքերման ծախսեր

(Հազար ՀՀ դրամ)

	2015թ.	2014թ.
Առաջնային միջնորդավճար	(800,456)	(986,328)
Երկրորդային միջնորդավճար	(3,466)	(2,535)
	(803,922)	(988,863)

Ծանոթագրություն 13. Այլ գործառնական և վարչական ծախսեր

(Հազար ՀՀ դրամ)

	2015թ.	2014թ.
Գաղարեցված պայմանագրերի գծով հետ վերադարձվող ապահովագրավճարներ և պարզևավճարներ	(130,280)	(265,975)
Վնասների կարգավորման և այլ ծախսեր	(40,288)	(32,016)
Աշխատավարձ և դրան հավասարեցված այլ վճարումներ, արձակուրդային պահուստ	(427,789)	(460,446)
Գործուղման ծախսեր	(2,268)	(1,648)
Հիմնական միջոցների վարձակալության գծով ծախսեր	(136,212)	(126,217)
Բանկային ծառայությունների գծով ծախսեր	(3,218)	(2,680)
Աուդիտի և այլ խորհրդատվական ծառայությունների գծով ծախսեր	(49,700)	(16,700)
Փոխադրամիջոցների սպասարկման և պահպանման գծով ծախսեր	(12,699)	(16,520)
Սարքավորումների սպասարկման և պահպանման գծով ծախսեր	(3,409)	(5,094)
Շենքի վերանորոգում	(821)	(356)
Կապ և հեռահաղորդակցություն	(23,732)	(23,583)
Տոկոսային ծախսեր	(26,690)	(37,504)
Գրասենյակային, տնտեսական,չփոխհատուցվող հարկեր, տուրքեր և այլ Ուսուցման ծախսեր	(94,254)	(91,189)
	(1,449)	(362)
	(952,809)	(1,080,290)

Ծանոթագրություն 14. Այլ ծախսեր

(Հազար ՀՀ դրամ)

	2015թ.	2014թ.
Գովազդի գծով ծախսեր	(33,992)	(35,529)
Ներկայացուցչական ծախսեր	(6,843)	(5,681)
Անդամավճարներ, բարեգործություն	(60,079)	(77,063)
Հիմնական միջոցների, ոչ նյութական ակտիվներ մաշվածություն	(76,516)	(74,277)
Տուգանքներ և այլ ծախսեր	(15,219)	(2,844)
Ֆինանսական ակտիվների իրացումից ծախս	(2,554)	(1,197)
Հիմնական միջոցների իրացումից զուտ ծախս, արժեզրկումից կարուստ	-	(500)
	(195,203)	(197,091)

Ծանոթագրություն 15. Շահութահարկի գծով ծախս

(Հազար ՀՀ դրամ)

	2015թ.	2014թ.
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	(160,423)	(74,639)
Հետաձգված հարկի գծով փոխհատուցում	3,170	1,428
Հետաձգված հարկի գծով ծախս	(3,243)	(710)
	(160,496)	(73,921)

Ծանոթագրություն 16. Հիմնական միջոցներ

(Հազար ՀՀ դրամ)

	Շենքեր	Համակարգչային և կապի միջոցներ	Փոխադրամիջոցներ	Այլ հիմնական միջոցներ	Ընդամենը
<u>Մկրթական արժեք</u>					
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբեր 2013թ.	322,262	105,994	56,825	136,175	621,256
Ավելացում	-	3,849	-	5230	9,079
Օտարում	-	-	(1,648)	-	(1,648)
Վերագնահատում	75,910	-	74,065	-	149,975
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբեր 2014թ.	398,172	109,843	129,242	141,405	778,662
Ավելացում	-	12,576	20,601	2,725	35,902
Օտարում	-	(495)	(5,300)	(1,080)	(6,875)
Վերագնահատում	-	-	-	-	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբեր 2015թ.	398,172	121,924	144,543	143,050	807,689
<u>Կուտակված մաշվածություն</u>					
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբեր 2013թ.	38,654	78,448	29,518	72,627	219,247
Ավելացում	16,429	18,346	10,933	24,875	70,583
Օտարում	-	-	(1,648)	-	(1,648)
Վերագնահատում	15,748	-	60,139	-	75,887
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբեր 2014թ.	70,831	96,794	98,942	97,502	364,069
Ավելացում	19,917	9,358	19,162	24,335	72,772
Օտարում	-	(494)	(4,265)	(1,081)	(5,840)
Վերագնահատում	-	-	-	-	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբեր 2015թ.	90,748	105,658	113,839	120,756	431,001
<u>Չուտ հաշվեկշռային արժեք</u>					
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբեր 2015թ.	307,424	16,267	30,704	22,293	376,688
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբեր 2014թ.	327,341	13,049	30,300	43,903	414,593

Ծանոթագրություն 17. Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ

(Հազար ՀՀ դրամ)

	2015թ.	2014թ.
Մնացորդը առ 01 հունվար	234,000	232,700
Ավելացում	-	-
Օտարում	-	(65,700)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբեր	234,000	234,000

Ծանոթագրություն 18. Ոչ նյութական ակտիվներ

(Հազար ՀՀ դրամ)

	Համակարգչային ծրագրեր	Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
<u>Մկրթական արժեք</u>			
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբեր 2013թ.	24,359	13,962	38,321
Ավելացում	522	180	702
Օտարում	(529)	(180)	(709)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբեր 2014թ.	24,352	13,962	38,314
Ավելացում	681	-	681
Օտարում	(522)	(5,682)	(6,204)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբեր 2015թ.	24,511	8,280	32,791

Կուտակված մաշվածություն

Մնացորդը առ 31 դեկտեմբեր 2013թ.

Ավելացում

Օտարում

Մնացորդը առ 31 դեկտեմբեր 2014թ.

Ավելացում

Օտարում

Մնացորդը առ 31 դեկտեմբեր 2015թ.

10,898	12,338	23,236
2,929	765	3,694
(529)	(180)	(709)
13,298	12,923	26,221
2,990	752	3,742
(522)	(5,682)	(6,204)
15,766	7,993	23,759

Ձուտ հաշվեկշռային արժեք

Մնացորդը առ 31 դեկտեմբեր 2015թ.

Մնացորդը առ 31 դեկտեմբեր 2014թ.

8,745	287	9,032
11,054	1,039	12,093

Ծանոթագրություն 19. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ

	<i>(Հազար ՀՀ դրամ)</i>	
	2015թ.	2014թ.
Ռեզիդենտ բանկերում ներդրված ընթացիկ ավանդներ	2,642,832	1,491,141
Ավանդների գծով հաշվեկշռված տոկոսների մնացորդ	87,482	71,310
Բանկերի հետ կնքված ռեպո համաձայնագրեր	-	723,033
Բանկերի հետ կնքված ռեպո համաձայնագրերի տոկոս	-	1,423
Բանկի արժեկտրոնային պարտատոմս	968	-
Հնարավոր կորուստների պահուստ	(27,303)	(22,869)
	2,703,979	2,264,038

Ծանոթագրություն 20. Տրամադրված փոխառություններ

	<i>(Հազար ՀՀ դրամ)</i>	
	2015թ.	2014թ.
Ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց տրամադրված փոխառություններ	296,500	318,801
Ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց տրամադրված փոխառություններ գծով ստացվելիք տոկոսներ	22,929	24,027
Ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց տրամադրված փոխառություններ	171,000	10,605
Ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց տրամադրված փոխառություններ գծով ստացվելիք տոկոսներ	181	314
Հնարավոր կորուստների պահուստ	(39,569)	(11,895)
	451,041	341,852

Ծանոթագրություն 21. Դեբիտորական պարտքեր

	<i>(Հազար ՀՀ դրամ)</i>	
	2015թ.	2014թ.
Մուբրոգացիայի հետևանքով առաջացած պարտքեր	42,558	120,291
Այլ դեբիտորական պարտքեր	960	1,738
Հնարավոր կորուստների պահուստ	(10,246)	(43,794)
	33,272	78,235

Ծանոթագրություն 22. Տրված կանխավճարներ

	<i>(Հազար ՀՀ դրամ)</i>	
	2015թ.	2014թ.
Հատուցումների գծով	17,007	10,157
Գործակալներին տրված կանխավճարներ	42,302	38,230
Կանխավճարներ ածխատավարձի գծով	1,909	4,276
Այլ կանխավճարներ	32,725	31,533
Հնարավոր կորուստների պահուստ	(2,225)	(6,128)

Կանխավճարներ բյուջեին

2,394	24,846
94,112	102,914

Ծանոթագրություն 23. Վերաապահովագրական ակտիվներ

	<i>(Հազար ՀՀ դրամ)</i>	
	2015թ.	2014թ.
Չվաստակաձ ապահովագրավճարների պահուստ	112,175	117,518
Ներկայացված, դեռևս չկարգավորված պահանջների պահուստ	7,197	45,994
Վերաապահովագրողից ստացվելիք միջնորդավճար	21,676	7,989
Վերաապահովագրողից ստացվելիք հատուցումներ	34,006	23,927
Դադարեցումից կալ ստացվելիք գումարներ վերաապահովագրողներից	705	63,274
Հնարավոր կորուստների պահուստ	(1,758)	(2,587)
	174,001	256,115

Ծանոթագրություն 24. Ապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներ

	<i>(Հազար ՀՀ դրամ)</i>	
	2015թ.	2014թ.
Ապահովադիրներից	693,196	691,999
Ապահովագրական գործակալներից	442,887	362,768
Այլ անձանցից	1,275	5,222
Հնարավոր կորուստների պահուստ	(129,897)	(65,466)
	1,007,461	994,523

Ծանոթագրություն 25. Հետաձգված հարկային ակտիվներ

Ընկերությունը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում ճանաչել է 8,693 (2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 6,479 հազար դրամ) հետաձգված հարկային ակտիվ, որն առաջացել է աշխատակիցների հատուցումների գծով ձևավորված պարտավորությունների, ոչ նյութական ակտիվների հաշվեկշռային և հարկային բազայի տարբերությունից:

Ծանոթագրություն 26. Հետաձգված ձեռքբերման և ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր

	<i>(Հազար ՀՀ դրամ)</i>	
	2015թ.	2014թ.
Հետաձգված ձեռքբերման ծախսեր գործող ապահովագրության պայմանագրերի գծով	368,497	246,480
Հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո ուժի մեջ մտնող ապահովագրության պայմանագրերի գծով միջնորդավճարների ծախսեր	67,984	30,642
	436,481	277,122

Ծանոթագրություն 27. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	<i>(Հազար ՀՀ դրամ)</i>	
	2015թ.	2014թ.
Կանխիկ դրամ դրամարկդում	5,400	5,645
Կանխիկ դրամ ճանապարհին	49	-
Բանկային հաշիվներ բանկերում	92,407	44,531
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	97,856	50,176
Հնարավոր կորուստների պահուստ	(923)	(445)
	96,933	49,731

Ծանոթագրություն 28. Այլ ակտիվներ

(Հազար ՀՀ դրամ)

	2015թ.	2014թ.
Խիստ հաշվառման բլանկներ	558	387
Վառելիք	721	665
Պաշարներ	111	1,000
	1,390	2,052

Ծանոթագրություն 29. Կանոնադրական Կապիտալ

31.12.2015թ. դրությամբ Ընկերության հայտարարված և վճարված կանոնադրական կապիտալը կազմում է 1,290,000 հազար դրամ:

Ընկերության բաժնեմասերի 60%-ը պատկանում է Լևոն Քոչարյանին (ՀՀ, ք. Երևան, Չորափի փողոց 72ա), և 40%-ը՝ Վահագն Խաչատրյանին (ՀՀ, ք. Երևան, Մանթաշյան փողոց, շ 51, բն.38):

Ծանոթագրություն 30. Չվաստակաձ ապահովագրավճարների պահուստ

(Հազար ՀՀ դրամ)

	2015թ.	2014թ.
Դժբախտ պատահարներից ապահովագրություն	29,990	24,042
Առողջության ապահովագրություն	393,345	286,939
Ցամաքային տրանսպորտի ապահովագրություն	169,164	171,534
Փոխադրվող գույքի (բեռների) ապահովագրություն	9,978	13,918
Գույքին հասցված այլ վնասներից ապահովագրություն	153,408	132,627
Ավտո պատասխանատվություն	5,892	2,122
Ընդհանուր պատասխանատվության ապահովագրություն	71,501	32,789
Ֆինանսական վնասների ապահովագրություն	3,657	1,833
Աջակցության ապահովագրություն	7,800	8,106
Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն	1,030,970	713,994
	1,875,705	1,387,904

Ծանոթագրություն 31. Պահանջների պահուստ

(Հազար ՀՀ դրամ)

	2015թ.	2014թ.
Դժբախտ պատահարներից ապահովագրություն	3,283	6,331
Առողջության ապահովագրություն	95,779	203,829
Ցամաքային տրանսպորտի ապահովագրություն	23,111	41,384
Փոխադրվող գույքի (բեռների) ապահովագրություն	383	29,761
Գույքին հասցված այլ վնասներից ապահովագրություն	12,621	2,345
Ավտո պատասխանատվություն	6	-
Ընդհանուր պատասխանատվության ապահովագրություն	10,051	23,311
Ֆինանսական վնասների ապահովագրություն	1,639	36,221
Աջակցության ապահովագրություն	6,976	4,867
Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն	200,913	207,907
	354,762	555,956

Ծանոթագրություն 32. Այլ ապահովագրական պահուստներ

(Հազար ՀՀ դրամ)

	2015թ.	2014թ.
Դժբախտ պատահարներից ապահովագրություն	111,548	98,894
Ցամաքային տրանսպորտի ապահովագրություն	46,410	22,359
Փոխադրվող գույքի (բեռների) ապահովագրություն	3,734	-
Գույքին հասցված այլ վնասներից ապահովագրություն	-	11,957
Ընդհանուր պատասխանատվության ապահովագրություն	23,267	-
Ֆինանսական վնասների ապահովագրություն	347	16,673
	185,306	149,883

Ծանոթագրություն 33. Ապահովագրական պայմանագրերի գծով պարտավորություններ

(Հազար ՀՀ դրամ)

	2015թ.	2014թ.
Հատուցումների գծով վճարվելիք գումարներ	37,651	17,553
Միջնորդներին վճարվելիք գումարներ	87,512	49,056
Ապահովադիրներին հետ վերադարձվող ապահովագրավճարներ	10,115	115,646
	135,278	182,255

Ծանոթագրություն 34. Կրեդիտորական պարտավորություններ վերաապահովագրության գծով

	<i>(Հազար ՀՀ դրամ)</i>	
	2015թ.	2014թ.
Դժբախտ պատահարներից ապահովագրություն	74	-
Ցամաքային տրանսպորտ	31,880	34,617
Բեռ	31,078	31,900
Ավտոմեքենայի պատասխանատվություն	363	321
Գույք	22,358	12,570
Պայմանագրային պարտավորություն	7,434	3,823
Միջնորդներին վճարվելիք գումարներ	468	114
Ընդամենը	93,655	83,345

Ծանոթագրություն 35. Ապահովագրության գծով ստացված կանխավճարներ

	<i>(Հազար ՀՀ դրամ)</i>	
	2015թ.	2014թ.
Ապագա ժամանակաշրջանի եկամուտներ կնքված ապահովագրության պայմանագրերի գծով	256,975	267,979
Ապահովագրության գծով գործակալներից ստացված կանխավճարներ	1,034	724
	258,009	268,703

Ծանոթագրություն 36. Ներգրավված վարկեր

	<i>(Հազար ՀՀ դրամ)</i>	
	2015թ.	2014թ.
Ռեզիդենտ Բանկերից ստացված ընթացիկ վարկերի մնացորդ	200,000	200,000
Կուտակված տոկոսների մնացորդ	3,682	2,992
	203,682	202,992

Ծանոթագրություն 37. Այլ պարտավորություններ

	<i>(Հազար ՀՀ դրամ)</i>	
	2015թ.	2014թ.
Աշխատավարձ, հետաշխատանքային հատուցումների գծով պարտավորություններ	42,814	32,130
Պարտավորություններ բյուջեի նկատմամբ	117,431	13,094
Ապահովագրողների բյուրոյի նկատմամբ	25,189	9,098
Կրեդիտորական պարտքեր ստացված ծառայությունների և ապրանքների դիմաց	21,387	20,018
Ստացված կանխավճարներ և այլ պարտավորություններ	27,857	22,610
Տրամադրված երաշխավորությունների և երաշխիքների գծով ընթացիկ պահուստներ	23,810	14,870
	258,488	111,820

Ծանոթագրություն 38. Գործարքներ փոխկապակցված կողմերի հետ

Պահանջներ ապահովադիրների նկատմամբ

	<i>(Հազար ՀՀ դրամ)</i>			
	2015թ.		2014թ.	
	Ղեկավար անձնակազմ	Բաժնետերեր	Ղեկավար անձնակազմ	Բաժնետերեր
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	-	-
Ավելացում	124	5,980	95	6,280
Նվազում	(124)	(5,958)	(95)	(6,280)

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

-	22	-	-
---	----	---	---

Կանխավճարներ և այլ դեբիտորներ

	2015թ.		(Հազար ՀՀ դրամ) 2014թ.	
	Ղեկավար անձնակազմ	Բաժնետերեր	Ղեկավար անձնակազմ	Բաժնետերեր
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	18,000	-	18,000
Ավելացում	4,000	43,200	-	43,200
Նվազում	(4,000)	(43,200)	-	(43,200)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	18,000	-	18,000

Տրամադրված փոխառություններ

	2015թ.			(Հազար ՀՀ դրամ) 2014թ.		
	Ղեկավար անձնակազմ	Կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր	Ղեկավար անձնակազմ	Կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր
Հունվարի 1-ի դրությամբ	605	192,361	10,000	2,100	118,826	10,000
Ավելացում	1,000	93,826	450,000	-	289,029	460,000
Նվազում	(605)	(77,479)	(310,000)	(1,495)	(215,494)	(460,000)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,000	208,708	150,000	605	192,361	10,000

Եկամուտներ և ծախսեր

	2015թ.			(Հազար ՀՀ դրամ) 2014թ.		
	Բաժնետերեր	Կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ	Բաժնետերեր	Կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ
Համախառն ապահովագրավճարներ	5,980	1,745	124	6,280	-	95

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

	(Հազար ՀՀ դրամ)	
	2015թ.	2014թ.
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	62,692	77,329
	62,692	77,329

Ծանոթագրություն 39. Արտահաշվեկշռային հաշիվներ

	(Հազար ՀՀ դրամ)	
	2015թ.	2014թ.
Գործառնական վարձակալությամբ օգտագործվող շենքեր	3,777	3,800
Գործառնական վարձակալությամբ օգտագործվող փոխադրամիջոցներ	2,844	2,146
Գրավադրված դրամական միջոցներ	1,721	2,089
Որպես գրավ պահվող անշարժ գույք	117,235	81,500
Ստացված երաշխավորություններ	-	32,486
Տրամադրված երաշխավորություններ	30,000	30,000
Պայմանական պարտավորություններ	542,000	380,000
Դուրս գրված անհուսալի դեբիտորական պարտքեր	438,851	248,921
Ոչ կյանքի ապահովագրության պայմանագրերի գծով ապահովագրական գումարներ	987,341,442	815,374,347
Ոչ կյանքի ապահովագրության պայմանագրերի գծով վերաապահովագրական գումարներ	92,232,307	81,855,348
Բանկերի հետ կնքված ռեպո համաձայնագրերով ձեռք բերված արժեթղթեր	-	713,601

Ծանոթագրություն 40. Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը կարգավորող օրենսդրական դաշտը աչքի է ընկնում հաճախակի կատարվող փոփոխություններով և լրացումներով: Վերջիններս եռմեամ հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ: Շատ

դեպքերում, այս կամ այն հարցում տառաբեր հարկային և իրավասու մարմիններունեն տարբեր մեկնաբանություններ:

Հաճախ հարկային մարմինները ներկայացնում են պահանջներ այնպիսի գործարքների կամ հաշվառման մեթոդների նկատմամբ, որոնց նկատմամբ նախկինում դիտողություններ չեն եղել: Դրա հետևանքով կարող են առաջանալ լրացուցիչ տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումները կարող են ընդգրկել հաշվետու տարվան անմիջապես նախորդող 3 տարի ժամանակաշրջան, սակայն որոշ պայմաններում ստուգումները կարող են ընդգրկել ավելի վաղ ժամանակաշրջաններ:

Դեկավարությունը համոզված է, որ Ընկերությունն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Ընկերությանը հատուցումների գծով ներկայացված դատական հայցերի հետ կապված ձևավորված պահուստները ներառված են Ընկերության Ներկայացված, սակայն չկարգավորված պահանջների պահուստում:

Ընկերությանը ներկայացվող մնացած դատական հայցերի առումով Ընկերության դեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Հետևաբար Ընկերության կողմից իրավական և հարկային պարտավորությունների գծով համապատասխան պահուստավորումներ չեն կատարվել:

41. Ապահովագրական և ֆինանսական ռիսկի կառավարում

Ընկերության գործունեությանը բնորոշ է ռիսկերի բազմազանությունը և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում: Ռիսկի կրումը ֆինանսական գործունեության անբաժանելի մասն է, և գործառնական ռիսկերը գործունեության անխուսափելի հետևանքն են: Այդուհանդերձ, Ընկերության նպատակն է հասնել ռիսկերի և օգուտների միջև համապատասխան հավասարակշռության և նվազագույնի հասցնել Ընկերության ֆինանսական վիճակի վրա անցանկալի ազդեցությունները: Կարևորագույն ռիսկերն են ապահովագրական և ֆինանսական ռիսկերը: Վերջինս ներառում է պարտքային ռիսկը, իրացվելիության ռիսկը, շուկայական ռիսկը:

41.1 Ապահովագրական ռիսկ

Ապահովագրության պայմանագրերի գծով Ընկերության հիմնական ռիսկն այն է, որ փաստացի պահանջները և հատուցումները կամ դրանց հետ կապված ժամկետները տարբերվեն սպասված արդյունքներից: Վերոհիշյալը կապված է պահանջների հաճախականության, դրանց խստության մակարդակի, փաստացի վճարված հատուցումների և երկարաժամկետ պահանջների հետագա զարգացման հետ: Այդ պատճառով, Ընկերության նպատակն է ապահովել բավարար պահուստներ այդ պարտավորությունները ծածկելու համար: Վերը նշված ռիսկի մակարդակը զսպվում է՝ բազմազանեցնելով ապահովագրության պայմանագրերի լայն պորտֆելը: Ռիսկերի փոփոխականությունը նվազեցվում է նաև անդերռալթինգի քաղաքականության պատշաճ ընտրության և իրականացման միջոցով, ինչպես նաև վերաապահովագրության պայմանագրերի կիրառմամբ:

Ռիսկերի զսպման քաղաքականության շրջանակներում Ընկերությունը իրականացնում է ինչպես ֆակտուալ, այնպես էլ օբյեկտոր վերաապահովագրություն: Վերաապահովագրությունը իրականացվում է համամասնական սկզբունքով: Համամասնական վերաապահովագրության հիմնական մասը կազմում է քվոտային վերաապահովագրությունը, որն իրականացվում է Ընկերության գործունեության որոշ դասերի գծով ռիսկի ընդհանուր ենթարկվածությունը նվազեցնելու նպատակով:

Վերաապահովագրողներից վերականգնվող գումարները գնահատվում են ըստ չկարգավորված պահանջների պահուստի և համապատասխանում են վերաապահովագրության պայմանագրերին: Չմայած նրան, որ Ընկերությունն ունի վերաապահովագրության պայմանագրեր, այն չի ազատվում ապահովադիրների նկատմամբ ուղղակի պարտավորություններից և հետևաբար փոխանցված ապահովագրության հետ կապված գոյություն ունի նաև պարտքային ռիսկ, կապված վերաապահովագրողի կողմից վերաապահովագրության պայմանագրերով ստանձնած պարտականությունների չկատարման հետ: Ընկերության կողմից վերաապահովագրության ձեռքբերումը այնպես է բազմազանեցված, որպեսզի Ընկերությունը կախված չլինի մեկ վերաապահովագրողից, իսկ Ընկերության գործառնությունները կախված չլինին վերաապահովագրության մեկ պայմանագրից:

41.1.1 Ապահովագրության պայմանագրեր

Ընկերությունը հիմնականում կնքում է հետևյալ դասերի ընդհանուր ապահովագրության պայմանագրեր՝ ավտոտրանսպորտային միջոցների (ներառյալ ուղևորներին պատճառված վնասների և երրորդ անձանց նկատմամբ պատասխանատվության), առողջության, գույքի, ընդհանուր պատասխանատվության, բեռների,

դժբախտ պատահարների ապահովագրության, ինչպես նաև ԱՊՊԱ: Ընդհանուր ապահովագրության պայմանագրերը հիմնականում ընդգրկում են 12 ամսյա ժամկետ:

Բացի արդեն նշված ռիսկերի զսպման վերոնշյալ քաղաքականությունից, ռիսկին ենթարկվածությունը նվազեցնելու համար Ընկերությունը կիրառում է նաև պահանջների մանրամասն ուսումնասիրման քաղաքականություն, գնահատելու համար բոլոր նոր և գործող պահանջները, պարբերաբար դիտարկում է պահանջների կարգավորման ընթացակարգերը և հաճախ ուսումնասիրություններ է իրականացնում բացահայտելու համար հնարավոր կեղծ հայտերը: Բացի այդ, Ընկերությունը կիրառում է պահանջների ակտիվ կառավարման և արագ կարգավորման քաղաքականություն, նվազեցնելու համար ապագա անկանխատեսելի զարգացումների հնարավոր բացասական ազդեցությունը Ընկերության վրա: Գնաճի ռիսկը զսպվում է ապահովագրության պայմանագրերի գծով պարտավորությունները գնահատելիս գնաճը հաշվի առնելով:

Անդերռայթինգի և վերաապահովագրության ռազմավարությունների օգտագործման նպատակն է նվազեցնել Ընկերության ենթարկվածությունը ռիսկից՝ հիմնվելով Ընկերության ղեկավարության կողմից որոշված ռիսկի ընդունելի չափերի վրա: Սրա հիմնական նպատակն է հանդիսանում մեկ դեպքի ազդեցությունը սահմանափակել բաժնետիրական կապիտալի 10%-ի չափով՝ հաշվի առնելով վերաապահովագրությունը: Խորհուրդը կարող է ավելացնել կամ նվազեցնել ընդունելի սահմանաչափերը՝ կախված շուկայական պայմաններից և այլ գործոններից: Ստորև ներակայացված է ապահովագրական պարտավորությունների կենտրոնացվածությունը՝ ըստ ապահովագրության դասերի.

	2015թ.		2014թ.		Չուտ պարտավորություններ	
	2015թ.	2014թ.	2015թ.	2014թ.	2015թ.	2014թ.
Դժբախտ պատահարներից ապահովագրություն	145,525	129,647	(100)	-	145,425	129,647
Առողջության ապահովագրություն	547,702	620,586	-	-	547,702	620,586
Ցամաքային տրանսպորտի ապահովագրություն	281,200	241,421	(78,486)	(70,002)	202,714	171,419
Փոխադրվող գույքի (բեռների) ապահովագրություն	47,046	47,967	(21,197)	(13,221)	25,849	34,746
Գույքին հասցված այլ վնասներից ապահովագրություն	195,221	149,799	(60,723)	(111,232)	134,498	38,567
Ավտո պատասխանատվություն	6,446	2,144	(600)	(354)	5,846	1,790
Ընդհանուր պատասխանատվության ապահովագրություն	116,955	72,773	(9,567)	(25,397)	107,388	47,376
Ֆինանսական վնասների ապահովագրություն	5,643	38,054	(3,328)	(35,909)	2,315	2,145
Աջակցության ապահովագրություն	15,134	13,056	-	-	15,134	13,056
Ցամաքային ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն	1,283,834	960,551	-	-	1,283,834	960,551
	2,644,706	2,275,998	(174,001)	(256,115)	2,470,705	2,019,883

31.12.2014թ դրությամբ

Ընկերությունը սահմանում է առավելագույն սահմանաչափեր, որոնք նա պատրաստ է ընդունել ապահովագրության պայմանագրերից բխող ռիսկի կենտրոնացումների գծով:

Բացի այդ, Ընկերությունը հետևում է այդ սահմանաչափերին ռիսկերի գնահատման և ընդունման (անդերռայթինգ) ժամանակ: Առավելագույն կորուստը, վերաապահովագրությունից հետո, որ Ընկերությունն ընդունում է յուրաքանչյուր պայմանագրի գծով, ընդհանուր կապիտալի 10%-ն է կազմում, համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի կանոնակարգերի:

Հիմնական ենթադրություններ

Ընկերության պարտավորությունների գնահատման հիմքում ընկած հիմնական ենթադրությունը այն է, թե արդյո՞ք Ընկերության ապագա պահանջների զարգացումը նման կլինի անցյալ պահանջների զարգացումների փորձին: Դրանք ներառում են ենթադրություններ, կապված պահանջների գծով միջին ծախսի, պահանջների կարգավորման ծախսերի, սպասվող վնասաբերության ցուցանիշների և յուրաքանչյուր տարում դժբախտ պատահարների գծով պահանջների քանակի հետ: Օգտագործվում են լրացուցիչ որակական դատողություններ՝ գնահատելու համար, թե որ տենդենցները կիրառելի չեն ապագայի համար, օրինակ՝ հատուկ նստ դեպքեր,

փոփոխություններ շուկայական պայմաններում, ինչպես օրինակ՝ հանրության վերաբերմունքի փոփոխությունը պահանջների ներկայացման հանդեպ, տնտեսական իրավիճակի փոփոխությունը, ինչպես նաև ներքին գործոններ, ինչպիսիք են պորտֆելի կառուցվածքը, պոլիսների պայմանները, պահանջների կարգավորման ընթացակարգերը:

Հետագա դատողությունները օգտագործվում են որոշելու համար, թե որքանով կարող են արտաքին գործոնները, ինչպիսիք են դատական վճիռները, օրենսդրական դաշտը, ազդել գնահատումների վրա:

Ենթադրությունների վստահելիության վրա ազդող այլ կարևոր հանգամանքները ներառում են տոկոսադրույքները, վճարման ժամկետների երկարաձգումները և փոփոխությունները արտարժույթի փոխարժեքներում:

Այնուամենայնիվ, կապված ՀՀ-ում համեմատաբար նոր ապահովագրական շուկայի հետ, դժվար է կանխատեսել որևէ պահանջի հավանական արդյունքը և ներկայացված պահանջների վերջնական արժեքը: Վնասի վերջնական արժեքի վրա ազդող գործոններից շատերի ազդեցությունը դժվար է որոշել: Այդ պատճառով, Ընկերության ղեկավարությունը պարբերաբար վերանայում է վիճակագրական տվյալները, շուկայական փոփոխությունները և այլ գործոններ, պահուստների ավելի զգուշավոր գնահատման համար:

Զգայունության վերլուծություն

Ապահովագրական պահանջների պահուստները զգայուն են վերոնշյալ հիմնական ենթադրությունների նկատմամբ: Որոշ ենթադրությունների համար հնարավոր չի եղել որոշել քանակական զգայունությունը, ինչպիսիք են օրենսդրական փոփոխությունները կամ գնահատման գործընթացում անորոշությունները: Ստորև ներկայացված վերլուծությունը իրականացված է հիմնական ենթադրություններում հնարավոր փոփոխությունների համար, այլ ենթադրությունները անփոփոխ լինելու պայմաններում, և ցույց է տալիս ազդեցությունը մինչև հարկումը շահույթի վրա: Ենթադրությունների փոխկապակցվածությունը զգալի ազդեցություն ունի պահանջների գծով պարտավորությունների վերջնական արժեքը որոշելու վրա, բայց ենթադրությունների փոփոխությունների ազդեցությունը ցույց տալու համար, ենթադրությունները փոփոխվում են անհատական հիմքով: Պետք է նշել, որ այս ենթադրությունների փոփոխությունները գծային չեն:

2015

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը		
	Փոփոխություն ենթադրություններում, %	Համախառն վերաապահովագրությունից	Զուտ վերաապահովագրությունից
Պահանջի միջին արժեք	10 (10)	(188,307,80) 188,307,80	(165,664,40) 165,664,40
Սպասվող վնասաբերության ցուցանիշ	10 (10)	(427,025.80) 427,025.80	(392,425.50) 392,425.50

2014

	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը		
	Փոփոխություն ենթադրություններում, %	Համախառն վերաապահովագրությունից	Զուտ վերաապահովագրությունից
Պահանջի միջին արժեք	10 (10)	(316,224.30) 316,224.30	(255,762.20) 255,762.20
Սպասվող վնասաբերության ցուցանիշ	10 (10)	(480,875.20) 480,875.20	(444,846.30) 444,846.30

Պահանջների զարգացման աղյուսակ

Ստորև ներկայացված աղյուսակը ցույց է տալիս գնահատված կուտակային պահանջները, ներառյալ ներկայացված պահանջները և տեղի ունեցած, բայց չներկայացված պահանջները դեպքի յուրաքանչյուր հաջորդ տարվա համար, հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, ինչպես նաև կուտակային վճարումները: Համախառն

ապահովագրական պարտավորությունները 2015թ. համար զարգացել են հետևյալ կերպ.

<i>հազար ՀՀ դրամ</i>	2012թ.	2013թ.	2014թ.	2015թ.	Ընդամենը
Կուտակային պահանջների ընթացիկ գնահատական					
Դեպքի յուրաքանչյուր տարվա վերջում	2,138,316	2,852,375	2,717,038	1,874,766	9,582,495
Մեկ տարի անց	1,966,650	3,110,546	2,481,656	-	7,558,853
Երկու տարի անց	1,965,161	3,111,218	-	-	5,076,379
Երեք տարի անց	1,967,138	-	-	-	1,967,138
Կուտակային պահանջների ընթացիկ գնահատական	1,967,138	3,111,218	2,481,656	1,874,766	9,434,777
Կուտակային վճարներ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ					
Դեպքի յուրաքանչյուր տարվա վերջում	1,635,754	2,177,375	2,178,902	1,556,487	7,548,518
Մեկ տարի անց	1,909,968	3,103,074	2,457,467	-	7,470,510
Երկու տարի անց	1,955,187	3,108,349	-	-	5,063,536
Երեք տարի անց	1,957,522	-	-	-	1,957,522
Կուտակային վճարներ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ	1,957,522	3,108,349	2,457,467	1,556,487	9,079,825
Ընդամենը համախառն ապահովագրական պարտավորություններ ըստ հաշվեկշռի	9,616	2,869	24,189	318,278	354,952

41.2 Պարտքային ռիսկ

Ընկերության գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի: Հիմնական ոլորտները, որտեղ Ընկերության գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի, հետևյալն են՝

- Պարտքային արժեթղթեր և բանկային հաշիվներ,
- Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջներ,
- Ապահովագրության գծով պարտավորություններում վերաապահովագրողի մաս,
- Վերաապահովագրողների նկատմամբ պահանջներ արդեն վճարված պահանջների
- գծով,
- Ապահովադիրների նկատմամբ պահանջներ,

Ապահովագրության միջնորդների նկատմամբ պահանջներ: Պարտքային ռիսկի հետագա բացահայտումներում չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստում վերաապահովագրողի բաժինը ընդգրկված չէ վերաապահովագրական ակտիվների կազմում, քանի որ այն ֆինանսական ակտիվ չէ:

41.2.1 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափը

Ընկերության ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցներ:

41.2.2 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Վարկանիշներ

Ստորև ներկայացված աղյուսակը տրամադրում է տեղեկատվություն Ընկերության պարտքային ռիսկի չափի վերաբերյալ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ դասակարգելով ակտիվները համաձայն գործընկեր կողմի վարկանիշների՝ ըստ միջազգային վարկանշային գործակալությունների:

հազար ՀՀ դրամ

	A+	Չվարկանշված	Ընդամենը
Դեբիտորական պարտքեր	-	33,272	33,272
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	-	2,703,979	2,703,979

Տրամադրված փոխառություններ	-	451,041	451,041
Վերաապահովագրական ակտիվներ	62,948	-	62,948
Ապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներ	-	1,007,461	1,007,461
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	96,933	96,933
31.12.2015թ. դրությամբ	62,948	4,292,686	4,355,634
31.12.2014թ. դրությամբ	139,772	3,728,379	3,868,151

41.2.3 Ուսուցիչ սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն

Ընկերությունն ունի պարտքային ռիսկի քաղաքականություն, որը գնահատում և սահմանում է, թե որն է համարվում Ընկերության համար պարտքային ռիսկ: Քաղաքականությունը կանոնավոր կերպով վերանայվում է ռիսկային միջավայրի փոփոխությունների հետ համապատասխանությունն ապահովելու նպատակով:

Վերաապահովագրությունն օգտագործվում է ապահովագրության ռիսկը կառավարելու նպատակով: Այնուամենայնիվ, սա չի ազատում Ընկերությանը իր հիմնական ապահովագրային պարտավորությունից: Եթե վերաապահովագրողը որևէ պատճառով չի կատարում պահանջի վճարում, ապա Ընկերությունը պարտավորվում է վճարել ապահովադիրին: Վերաապահովագրությունը կատարվում է այն գործընկեր կողմերի հետ, որոնք ունեն դրական վարկային գնահատական, իսկ ռիսկի սահմանաչափից հնարավոր է խուսափել, հետևելով գործընկեր կողմերի սահմանափակումներին վերաբերող քաղաքականության ուղեցույցին, որը սահմանվում է ամեն տարի Խորհրդի կողմից և ենթակա է կանոնավոր վերանայման: Վերաապահովագրողների վարկունակությունը հաշվի է առնվում տարեկան կտրվածքով վերանայելով ֆինանսական կայունությունը՝ պայմանագիրը վերջնական տեսքի բերելուց առաջ:

41.2.4 Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, գործընկեր կողմերի հետ դրամական հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Ընկերությունը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված ակտիվներ

Ժամկետանց են համարվում այն ֆինանսական ակտիվները, որոնց գծով առկա են մի քանի օրյա չվճարումներ:

Արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արժեզրկված ֆինանսական ակտիվները կազմում են 438,851 հազար ՀՀ դրամ (2014թ.՝ 482,184 հազար դրամ):

Ժամկետանց կամ արժեզրկված ակտիվների համար գրավային ապահովածություն չի նախատեսվում:

41.3 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Շուկայական ռիսկը ներառում է տոկոսադրույքի ռիսկը և արտարժույթի ռիսկը:

Արտարժույթների կենտրոնացումներից բացի, Ընկերությունը չունի շուկայական ռիսկի զգալի այլ կենտրոնացումներ:

41.3.1 Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Ընկերության ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա:

Տատանվող դրույքների գործիքներն առաջացնում են դրամական հոսքերի տոկոսադրույքի ռիսկ, մինչդեռ հաստատուն տոկոսադրույքը Ընկերության մոտ առաջացնում է իրական արժեքի տոկոսադրույքի ռիսկ:

Կապիտալի զգայունությունը հաշվարկվում է վերագնահատելով վաճառքի համար մատչելի հաստատուն տոկոսադրույքով ակտիվները, ներառյալ հեջերի և որպես դրամական հոսքերի հեջ բնորոշված սվոփերի ազդեցությունները, 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հիմք ընդունելով տոկոսադրույքների ենթադրվող փոփոխությունները:

հազար ՀՀ դրամ

Կապիտալի զգայնություն

Արժույթ	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում					Ընդամենը
	Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի		
ՀՀ դրամ	+1	5,743	13,612	11,853	-	31,208
ՀՀ դրամ	-1	(5,743)	(13,612)	(11,853)	-	(31,208)

Կապիտալի զգայնություն

Արժույթ	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում					Ընդամենը
	Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի		
ՀՀ դրամ	+1	755	5,135	20,914	62	26,865
ՀՀ դրամ	-1	(755)	(5,135)	(20,914)	(62)	(26,865)

41.3.2 Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Դեկավարությունը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային ռիսկերի համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա:

Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ) և այլ համապարփակ եկամտի վրա: Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

հազար ՀՀ դրամ

2015թ.

2014թ.

Արտարժույթ	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը
ԱՄՆ դոլար, Եվրո	20	(24,002)	20	(76,835)
ԱՄՆ դոլար, Եվրո	-20	24,002	-20	76,835

Ընկերության արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դեբիտորական պարտքեր	33,272	-	-	33,272
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	2,284,011	419,968	-	2,703,979
Տրամադրված փոխառություններ	451,041	-	-	451,041
Վերաապահովագրական ակտիվներ	7,351	55,597	-	62,948
Ապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներ	1,007,461	-	-	1,007,461
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	92,841	4,050	42	96,933
31.12.2015թ դրությամբ	3,875,977	479,615	42	4,355,634

ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ապահովագրական պայմանագրերի գծով պարտավորություններ	675,259	87	-	675,346
Պարտավորություններ վերաապահովագրության գծով	1,036	92,619	-	93,655
Ներգրավված վարկեր	203,682	-	-	203,682
Այլ պարտավորություններ	191,407	457	-	191,864

31.12.2015թ. դրությամբ	1,071,384	93,163	-	1,164,547
-------------------------------	------------------	---------------	----------	------------------

Զուտ դիրք 31.12.2015թ.	2,804,593	386,452	42	3,191,087
-------------------------------	------------------	----------------	-----------	------------------

ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
---------	------------------------	----------------------	----------

ԱԿՏԻՎՆԵՐ

Դեբիտորական պարտքեր	78,235	-	-	78,235
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	2,184,367	79,671	-	2,264,038
Տրամադրված փոխառություններ	314,812	27,040	-	341,852
Վերաապահովագրական ակտիվներ	45,534	94,238	-	139,772
Ապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներ	994,061	462	-	994,523
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	47,159	2,492	80	49,731

31.12.2014թ. դրությամբ	3,664,168	203,903	80	3,868,151
-------------------------------	------------------	----------------	-----------	------------------

ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ապահովագրական պայմանագրերի գծով պարտավորություններ	888,094	-	-	888,094
Պարտավորություններ վերաապահովագրության գծով	643	82,702	-	83,345
Ներգրավված վարկեր	202,992	-	-	202,992
Այլ պարտավորություններ	62,536	2,284	-	64,820

331.12.2014թ. դրությամբ	1,154,265	84,986	-	1,239,251
--------------------------------	------------------	---------------	----------	------------------

Զուտ դիրք 31.12.2014թ.	2,509,903	118,917	80	2,628,900
-------------------------------	------------------	----------------	-----------	------------------

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը: Չվաստակաձև ապահովագրավճարների պահուստում վերաապահովագրողի բաժինը ընդգրկված չէ վերաապահովագրական ակտիվների կազմում, քանի որ այն ֆինանսական ակտիվ չէ:

41.4 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողության հետ: Այս ռիսկի զգալի նվազումը Ընկերությունը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Ընկերությունը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Իրացվելիության ռիսկը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Ընկերության հետ մասնավորապես:

Ընկերության իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին

համապատասխան: Ընկերությունը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Ընկերությունը օգտվել է ՖՀՄՍ 4 «Ապահովագրության պայմանագրեր»-ի 39 հոդվածի դ կետի i. մասից՝ ՖՀՄՍ 7-ի 39-րդ պարագրաֆի «ա» կետով պահանջվող մարման վերլուծության փոխարեն բացահայտելով տեղեկատվություն ճանաչված ապահովագրական պարտավորություններից առաջացող զուտ դրամական արտահոսքերի գնահատված ժամկետների վերաբերյալ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազար ՀՀ դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	մինչև 1տարի	1 տարուց ավել	Ընդամենը
Ապահովագրական պարտավորություններ 31 դեկտեմբեր, 2015	675,346	675,346	-	675,346
	675,346	675,346	-	675,346
Ապահովագրական պարտավորություններ 31 դեկտեմբեր, 2014	888,094	888,094	-	888,094
	888,094	888,094	-	888,094

41.5 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Ընկերության ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ ապահովագրական, պարտքային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Ընկերության նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Խորհուրդը: Այս պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների զեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,
- ռիսկերի մեղմացում:

Ընկերության ստանդարտների համապատասխանությունը ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքները քննարկվում են Ընկերության ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Հաշվետվությունները ներկայացվում են Խորհրդին:

42. Կապիտալի համարժեքություն

Ընկերությունը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Ընկերության կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Ընկերության կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Ընկերության կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Ընկերությունը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Ընկերությունը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Ընկերությունը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Ընդհանուր կապիտալը հաշվարկվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է երկրորդային կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման պահուստները:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և վճարունակության պահանջվող մեծության ու ռիսկով կշռված ակտիվների մեծության հանրագումարի միջև սահմանային հարաբերակցությունը սահմանվում է 100%: Հաշվետու տարվա ընթացքում Ընկերությունը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

2015 և 2014թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալը, ռիսկով կշռված ակտիվները, վճարունակության պահանջվող մեծությունը և կապիտալի համարժեքության դրույքաչափի հաշվարկը՝ համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

հազար ՀՀ դրամ

	<u>2015թ.</u>	<u>2014թ.</u>
Ընհանուր կապիտալ	2,037,263	1,824,776
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	3,275,067	2,947,367
Վճարունակության պահանջվող մեծություն	845,120	781,169
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	49,45%	48,94 %

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանվում է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 1,500,000 հազար ՀՀ դրամ գումարով:

Հովհաննես Գևորգյան

Գործադիր տնօրեն

Նադեժդա Գասպարյան

Գլխավոր հաշվապահ